

Jagad av en krigsherre

Nu hotar avvisning till det land hon en gång tvingades lämna

– Jag ville fortsätta studera men min pappa tvingades gifta bort mig till en krigsherre, säger den unga kvinnan.

Efter förlovningen rymde Daria, en 21-årig afghanska, till Sverige. Då hade krigsherren hunnit misshandla henne för att hon ville fortsätta studera till läkare. Nu vill Migrationsverket skicka tillbaka henne till Afghanistan, där ingen vill veta av henne, utom hennes fästman – krigsherren – *commandern* som letar efter henne.

TEXT & BILD: ÅKE JOHANSSON

Daria har bott i Sverige i två år. Hon var lycklig över att komma hit men nu är hon helt förstörd av Migrationsverkets beslut att skicka henne tillbaka till sin fästman som enligt krigsherre- och hederskulturen anser sig ha rätt och skyldighet att behandla henne på värsta tänkbara sätt.

Jag träffade nyligen Daria på ett sjukhus någonstans i södra Sverige. Hon talar tyst, sitter trött i sängen och saknar aptit. Hon ser inte längre något hopp i livet. Hon är liten och tunn, får mig att tänka på en fågel.

Jag har lovat att inte nämna hennes riktiga namn eller var hon befinner sig. Och absolut inte publicera en bild där hennes ansikte syns. Hon är rädd för vad mannen som redan förstört hennes liv kan åstadkomma.

– Hur är det möjligt att tvinga mig att resa tillbaka? frågar hon mig.

Att leva i Kabul har de senaste årtiondena inneburit att kastas mellan hopp och förtvivlan. Strider har avlösts av nya strider. På grund av hennes pappas arbete har hennes familj stannat i Kabul och inte flytt undan striderna.

Under talibantiden lyckades hon påbörja skolgången och när president Karzai med stort internationellt stöd

Daria lyckades fly från Afghanistan. Nu riskerar hon att skickas tillbaka.

tog över makten, trodde hon och familjen att hon nu kunde gå vidare med studierna.

Förföljd av en man i en bil

Hon gick på eftermiddagskurser i engelska och datakunskap. Hon drömde om att få utbildas till läkare.

När Daria en dag var på väg hem till sina föräldrar i Kabul efter efter-

middagskursen upptäckte hon att hon var förföljd av en man i en bil. Hon berättade det för sin mamma som lät henne stanna hemma några dagar. Men det hjälpte inte. Två kvällar senare kom mannen hem och knackade på deras dörr.

– Mannen ville prata med min pappa. Pappa berättade sedan för mig att mannen ville gifta sig med

mig. Han var över 40 år gammal och hade redan en fru och fyra barn. Men han var en commander, med både inflytande och pengar så pappa antog budet utan att fråga mig.

– Jag hade redan en pojkvän i hemlighet som jag träffat i samband med mina eftermiddagsstudier.

Efter förlovningsfesten berättade commandern att hans fru minsann inte skulle studera. När de gift sig skulle hennes uppgift i livet vara att förlusta mannen i hemmet. Ge honom fler barn. Ett liv utanför mannens hus var inte att tänka på.

– Jag förklarade att jag absolut ville fortsätta studera, berättar Daria, men det fick jag inte. Det var han som bestämde när jag skulle få gå ut. Även innan giftermålet skulle jag hålla mig inomhus. När jag sa emot honom gav han mig hårda örfilar, men känslan var värre än så. Det var som tortyr, känslan att jag skulle leva resten av livet instängd i hans hus.

Men fram till bröllopet skulle hon bo kvar hos sin familj. På det sättet fick hon möjlighet att besöka sin pojkvän. Men commandern fick reda på det, varpå han misshandlade henne, liksom hennes pojkvän och pappan.

Lyckades rymma

Med hjälp av mamman och pojkvännen kunde Daria rymma från Kabul. Bort från Afghanistan. Hon färdades med flyg, buss, lastbil och tåg innan hon till slut hamnade i Sverige. Här lärde hon sig snabbt svenska och hon tänkte att nu skulle hon få förverkliga sin ungdomsdröm – att studera till läkare. Till en början hade hon kontakt med både mamman och pojkvännen,

men situationen i Afghanistan blev allt svårare för dem. De måste fly undan commandern och till slut vände familjen och pojkvännen ansvaret för sin olycka också mot henne.

– Idag har jag inte kontakt med någon i hemlandet. Ingen svarar när jag ringer på vårt gamla hemtelefonnummer, säger hon.

En afghansk man jag pratat med

” Idag har jag inte kontakt med någon i hemlandet. Ingen svarar när jag ringer på vårt gamla hemtelefonnummer.”

bekräftat min misstanke. Flickan är som boende i väst utan en *mahram* (manlig övervakare) stämplad som en icke ärbar kvinna. Dessutom är hon jagad av en commander som anser sig ha rätt

och skyldighet att behandla henne på värsta tänkbara sätt.

– Hon kan inte återvända till Afghanistan, säger han. Mannen kommer troligen att våldta henne och sedan överlämna henne till andra män. Kanske kommer hon att stenas till döds.

Mer troligt är att Daria, liksom många andra afghanska kvinnor i liknande situationer, väljer att ta livet av sig.

Ansökan får avslag

Migrationsverket och Migrationsdomstolen har trots den uppenbara risken för detta tragiska slut på hennes liv ändå avslagit hennes ansökan om att få stanna i Sverige.

Darias dröm om att få utbilda sig grusades av en commanders lust att äga den unga kvinnan. Hennes rädsla för att återvända är välgrundad.

– Ett liv med den mannen, förklarar hon med tårarna rinnande nedför kinderna, vore värre än döden. Och nu har alla vänt sig mot mig. Hellre dör jag än återvänder till Afghanistan. Jag kan inte leva vidare där.

FN:s flyktingkommission, UNHCR, har gjort överenskommelser med bland annat Sverige om frivilligt återvändande av afghanska flyktingar. I en färsk rapport* avråder däremot UNHCR flyktingar utan ett fungerande socialt kontaktnät att återvända. Likaså avråder UNHCR från återvändande till andra platser än där de tidigare bott.

Det finns något hundratal afghaner i Sverige som nu saknar permanent uppehållstillstånd. Men nästan alla är unga män. Daria är som afghansk kvinna utan familj i en väldigt speciell situation.

Om kvinnor som brutit mot vanliga uppföranderegler, skriver UNHCR att deras rädsla för förföljelse är välgrundad. De riskerar att utsättas för diskriminering, hedersrelaterat våld och till och med att bli mördade. UNHCR nämner också att kvinnor som levt utan manligt beskydd löper klar risk för förföljelse i hemlandet. Liksom att många återvändande kvinnor har begått självmord.

Jag lämnar henne i sjukhussängen. Hon har lovat mig och min väninna, som förmedlat kontakten med Daria, att hon ska äta kvällsmaten på sjukhuset. Och att inte överge den afghanska drömmen om en bättre framtid. Men för Darias del kan den uppenbarligen inte förverkligas i hemlandet, inte på länge än. Möjligen i Sverige. Ett land som dessutom har brist på läkare. ■

Ake Johansson arbetade under åren 1999-2001 som informatör på SAK när huvudkontoret låg i Peshawar i Pakistan. Idag jobbar Åke som frilansjournalist och tågkonduktör.

* Rapporten från UNHCR heter UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum Seekers. (Afghanistan December 2007)